

17.11.2014

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi
verkko@minedu.fi

Lausuntopyyntö 16.10.
OKM/57/010/2014

Lukio- ja ammattikoulutuksen järjestäminen

Toisen asteen koulutuksen rakenteellista uudistusta ollaan viemässä läpi liian kiireisellä aikataululla. Yleissivistävä, akateemisiin opintoihin valmistava lukiokoulutus vähenee etenkin harvaan asutuilla alueilla. Pitkien etäisyyksien alueella ongelmat tulevat kertautumaan nuorten sijoittumisessa toisen asteen opintoihin. Lisäksi Suomeen syntyy hyvin erilaisia rakennelmia toisen asteen koulutuksen järjestämiseksi. Nuoren mahdollisuus valita opintopolkunsa riippuu koulutusalan sijainnista ja nuoren tosiasiallisesta mahdollisuudesta kulkea kouluun. Saavutettavuutta arvioitaessa tulee ottaa huomioon myös julkisen liikenteen määrä ja suunta alueella. Näin ollen lakiluonnoksessa koulutuksellinen tasa-arvo ei tule toteutumaan.

Pitkien etäisyyksien alueilla ja harvaan asutuissa kunnissa yhden koulutuksenjärjestäjän mahdollisesti ylläpitämä usean toimipisteen oppilaitos ei paranna toiminnan taloudellisuutta, tehokkuutta eikä opetuksen vaikuttavuutta. Toimipisteiden väheneminen väistämättä heikentää nuorten mahdollisuuksia hakeutua koulutukseen.

Suurempi järjestäjä voi parantaa tarjontaa, mutta todennäköisesti se toteutetaan etäopetusta ja verkkokoulutusta käyttäen; parempaan lopputulokseen päästään tiiviimmällä kuntien välisellä yhteistyöllä. Lapissa kuntien tulee edelleen voida toimia lukiokoulutuksen järjestäjinä kuntien välistä yhteistyötä tiivistäen.

Suomi on tunnettu korkeasta ja tasavertaisesta koulutustasostaan, mikä on yksi tae hyvinvointivaltiona säilymiselle. Hyvinvointi ja elinkeinoelämän menestys perustuvat osaaviin kansalaisiin, eikä asuinpaikan sijainti saa olla esteenä elinikäiselle oppimiselle. Koulutuspolku perusopetuksesta toiselle asteelle ja edelleen vapaaseen sivistystyöhön tulee olla tarjolla jokaiselle halukkaalle. Koulutukseen, lapsiin ja nuoriin kohdistuvat säästötoimenpiteet eivät kanna pitkälle, vaan ne joudutaan maksamaan moninkertaisina takaisin. Koulutuksesta riisuminen antaa vain lyhyen ajan hyödyn kansantalouteen.

Lukiokoulutus Pohjois-Lapissa

Lukiokoulutuksen järjestäjäverkon harventaminen ei toteudu harvaanasu-
tussa Lapissa hallinnon säästöinä, eikä useamman kunnan hallinto esim. pit-
kien välimatkojen takia ole Lapin alueella perusteltua. – Paikallista johtajaa
tarvitaan jo kouluturvallisuuden säilyttämisessä ja arjen sujumisessa. – Jos
leveämpien hartioiden toivossa lukioita liitetään isommaksi hallinnolliseksi
yksiköksi, on säästö näennäistä. Johtava virkamies joutuu ajamaan satoja
kilometrejä vuosittain eri toimipisteiden välillä ja jokaiseen oppilaitokseen
tulee nimetä vastaava johtaja, jolloin hallinto ja kustannukset vain kasvavat.

Lukioverkon harventamisessa tulee ottaa huomioon erityisesti alueellinen
tasavertaisuus. Opiskelu vieraalla paikkakunnalla, kaukana lähipiiristä,
saattaa johtaa syrjäytymiseen ja sitä kautta jopa väkivallan tekoihin, jotka
ovat huolestuttavasti lisääntyneet viime vuosina. – Yhteenkään ei ole varaa.

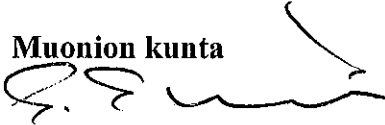
Muoniossa lukiokoulutus on toteutettu esimerkillisesti tiiviissä yhteistyössä
peruskoulun yläluokkien ja Ammattiopisto Lappian Muonion toimipaikan
kanssa. Yhteistyö käsittää yhteisiä opettajia, tiloja ja toimintoja sekä osit-
tain yhteistä hallintoa. Lukio takaa myös laadukkaan perusopetuksen säily-
misen, koska yhteisten aineenopettajien käyttö on mahdollista. Pienessä
kunnassa pelkästään yläluokkien opetus ei takaa opettajille opetusvelvolli-
suutta monessakaan oppiaineessa.

Lukion toimiva yhteistyö perusopetuksen, ammattiopisto Lappian Muonion
toimipaikan sekä kansalaisopiston kanssa takaa kunnan nuorille kuten myös
aikuisille monipuoliset koulutuspalvelut. – Myös nuorisotakuun toteutumi-
seen voidaan vaikuttaa koulutustarjonnalla.

Muoniolaisille nuorille on tärkeää saada opiskella kotoa käsin. Siirtyminen
toiseen lukioon merkitsee poikkeuksetta muuttoa opiskelupaikkakunnalle,
koska julkista liikennettä ei juuri ole, ja jos olisikin, päivittaiset matkustus-
ajat muodostuisivat kohtuuttoman pitkiä. Muutto muualle supistaa myös
nuorten sosiaalisia verkostoja, jotka ovat heille ehdottoman tärkeitä.

Kansalaisopisto voi tarjota erikoiskursseja myös kuntakeskuksen ulkopuo-
lelle, kun käytetään naapurikuntien kanssa yhteisiä opettajia. Kuntalaisten
hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että he voivat kokoontua yhteen joko
opiskelemaan tai harrastamaan ja samalla tapaamaan toisiaan. Elinikäisellä
oppimisella varmistetaan sivistys ja osaaminen, joille maamme tulevaisuus
rakentuu.

Muonion kunta

Sakari Silén
kunnanhallituksen
puheenjohtaja

Sirpa Hartojoki
kunnanjohtaja